Әзиз вә истәкли шаиримиз

Амансыз өлүм Азәрбайчанын халг шаирини, бүтүн халгымызын әзизи вә истәклиси, ушаглардан тутмуш ағсачлы гочалара гәдәр һамынын бөйүк мәһәббәтлә севдийи Сәмәд Вурғуну сыраларымыздан апарды. Халгымыз, бүтүн әдәби ичтимаиййәтимиз һәлә бу яхын күнләрдә шаирин анадан олмасы күнүнүн әлли иллийини гейд этмишди, инди исә һамы өз әзиз шаири илә видалашыр, ондан айрылыр.

Сәмәд Вурғун Азәрбайчан совет поэзиясынын ән көркәмли ярадычысыдыр. О, өз ярадычылығынын бүтүн мә'насы вә аловлу пафосу илә совет һәятынын әзәмәтини ифадә этмишдир. Халг һәятыны дәриндән билән, халгын бүтүн адәт вә ән'әнәләринә бәләд олан, һәмишә халгын севинчинә дә, дәрдләринә дә шәрик олан, партиямыза вә Совет һөкумәтинә сәдагәтлә хидмәт эдән Сәмәд Вурғун сосялист чәмиййәтимизин мәнафеини һәр шейдән үстүн тутмуш, өз йүксәк вәтәндашлыг вә шаирлик борчуну шәрәфлә еринә етирмишдир.

Азәрбайчан совет поэзиясынын гүдрәтли ярадычыларындан олан Сәмәд Вурғун ялныз ше'римизин дейил, бүтүн әдәбиййатымызын мә'на вә мәзмун дәринлийинә бөйүк диггәт эдән, совет әдәбиййатынын йүксәк идея истигамәтиндән илһам алараг ирәлиләйән бир шаирдир. Сәмәд бир сәнәткар кими өз гаршысында дуран нәчиб вәзифәни еринә етирәркән, әдәбиййатымызын бүтүн васитәләриндән, онун бүтүн бәдии имканларындан, халг дилинин чанлы вә зәнкин хәзинәсиндән бир устад кими бачарыгла истифадә этмиш вә бүтүн совет халгынын, бүтүн охучуларымызын үрәйиндән хәбәр верән поэзия яратмышдыр.

Сәмәд Вурғунун языб яратмаға башладығы илк күнләрдә Азәрбайчан совет әдәбиййатынын бүтүн жанрлары ени инкишаф этмәйә башламышды. О заман Азәрбайчан совет әдәбиййаты гаршысында ени вәзифәләр даянмышды. Совет һәятынын өзүнүн ирәли сүрдүйү бу ени вәзифәләри һәлл этмәк вә һәята кечирмәк үчүн о заман әдәбиййатымызын ени исте'дадларла зәнкинләшмәси зәрури иди вә белә ярадычы сәнәткарлардан, бөйүк исте'дадлардан бири Сәмәд Вурғун иди.

Сәмәд өз ярадычылығына башларкән доғма Азәрбайчанын, бу ана торпагларын көнүл ачан көзәл мәнзәрәсинә диггәт этмиш вә илк шеирләриндә халгымызын руһуну, үрәк дөйүнтүләрини, Вәтән эшгини тәрәннүм этмишдир. Кетдикчә Сәмәд Вурғунун әсәрләриндә халгымызын һәятынын ифадәси даһа да гүввәтләнмәйә башлады, онун бәдии тәфәккүрү сәнәтин зирвәләринә доғру галхараг ән көзәл вә мүстәсна әһәмиййәтли бәдии әсәрләр ярадды.

Сәмәд Вурғунун поэзиясында халг һәяты биртәрәфли дейил, һәртәрәфли әкс эдир. Отуз вә гырхынчы илләрдә кәнддә вә шәһәрдә совет гуручулушунун аддымба-аддым галиб кәлмәси, бүтүн республикамызын сүр'әтлә инкишаф эдиб дәйишмәси, халгымызын Коммунист партиясы вә Совет һөкумәтинин рәһбәрлийи алтында әзәмәтли бешиллик планлары һәята кечирмәк уғрунда фәдакар мүбаризәси, халгымызын Бөйүк Вәтән мүһарибәси илләриндә фашист ордуларыны дармадағын этмәси, халглар достлуғу идеясы Сәмәд Вурғунун әсәрләриндә өз йүксәк бәдии әксини тапмышдыр.

Сәмәд Вурғунун «26-лар», «Бәсти», «Муған», «Зәманын байрагдары» кими мәшһур поэмаларында, «Авропа хатирәләри» силсиләсиндән олан мүбариз шеирләриндә халг һәятынын кениш лөвһәләри, гәһрәман мүбаризә сәһнәләри вермишдир. Онун совет охучуларына тәгдим этдийи бүтүн әсәрләрдә совет адамынын мә'нәви аләми, мүбаризәси вә иши, арзусу вә әмәлләри көрүнүр.

Сәмәд Вурғун өз гәләм йолдашларынын әзизи вә истәклиси иди. О, бүтүн язычылар коллективинин чаны, руһу иди, биз һамымыз онун шәхсиндә халгымызын ән габагчыл бир сәнәткарыны, бизим һәр биримизә гәлбән яхын олан бир нүмайәндәсини көрүрдүк. Сәмәд Вурғун өз ағилли, узаг көрән вә хейирхаһ мәсләһәтләри илә һәмишә өз язычы йолдашларынын һәр биринә шәхсән көмәк этмишдир.

Өз әсәрләри илә әдәбиййатымызын бүтүн саһәләриндә бөйүк бир гәләм ордусунун етишмәсиндә вә тәрбийәләниб бой атмасында чох мүһүм рол ойнамыш Сәмәд Вурғунун ады халгымызын гәлбиндә, ону үрәкдән севән язычы йолдашларынын гәлбиндә һәмишә яшаячагдыр. Гәләм йолдашлары бөйүк халг шаиринин өлмәз ишини давам этдирәчәк, Азәрбайчан совет әдәбиййатынын бөйүк байрағыны һәмишә онун кими йүксәк тутачаглар.

Бөйүк сәнәткар, мәһәббәти милйонларын гәлбиндә яшаян, Азәрбайчан халгынын ләягәтли оглу, совет әдәбиййаты вә инчәсәнәтинин, совет мәдәниййәтинин диггәтәлайиг хадими Сәмәд Вурғунун хатирәси һәмишә гәлбимиздә вә зеһнимиздә яшаячагдыр. Онун яндырмыш олдуғу сәнәт мәш'әли һеч бир заман сөнмәйәчәк, даима яначаг, аловланачаг, өз нуру илә әдәбиййатымызын кәләчәк йолларыны ишагландырачагдыр.

Абдулла Шаиг, Мирзә Ибраһимов, Сүлейман Рәһимов, Меһди Һүсейн, Сүлейман Рүстәм, Әли Вәлиев, Мир Чәлал, Мәммәдчәфәр Чәфәров, Осман Сарывәлли, Мәммәд Ариф, Рәсул Рза, Маркар Давтян, Зейнал Хәлил, Һәмид Араслы, Иляс Әфәндиев, Мирварид Дилбази, Мәммәд Раһим, Әбүлһәсән, Әһмәд Чәмил, Сабит Рәһман, Әлиаға Ваһид, Иосиф Оратовски, Микайыл Рзагулузадә, Тәл'әт Әйюбов, Гылман Мусаев, Мәммәд Әкбәр, Бәхтияр Ваһабзадә, Әкбәр Ағаев, Юсиф Әзимзадә, Әнвәр Әлибәйли, Әйюб Аббасов, Нәби Бабаев, Юсиф Ширван, Сейфулла Шамилов, Рза Шаһвәләд, Һүсейн Шәрифов, Һидайәт Әфәндиев, Исмайыл Шыхлы, Салам Гәдирзадә, Гасым Гасымзадә, Имран Гасымов, Меһди Сейидзадә, Ислам Сәфәрли, Мәс'уд Вәлиев, Әнвәр Мәммәдханлы, Микайыл Рәфили, Никар Рәфибәйли, Әвәз Садыгов, Абрам Плавник, Назим Ахундов, Мүбариз Әлизадә, Аслан Асланов, Адил Бабаев, Байрам Байрамов, Оручәли Һәсәнов, Новруз Кәнчәли, Самвел Григорян, Һүсейн Һүсейнзадә, Иса Һүсейнов, Әләкбәр Зиятай, Чаһанбәхш, Һүсейн Ибраһимов, Зейнал Чаббарзадә, Һәсән Сейидбәйли, Вәдади Шыхлы, Шәмсәддин Аббасов, Чаббар Мәчнунбәйов, Әһмәд Рәһимов, Исраэл Петросян.

ЙОЛДАШЫМ КЕТДИ

Гәләм тутмур әлим достум әсир ярпаг кими һейһат!
Гара хәтлә язылды бағрыма доғма, әзиз бир ад.
Дөйүшдә ахмады, шаир, көзүндән яш, көзүмдән яш
Бу күнсә ағлайыр гәлбим, билирсән о, дейилдир даш,
Сәмәд көнлүндә мин арзун чичәкләр ачмамыш солду
Вәфасыз өмрә бир бах ки, сәнә үз дөндәриб кетди.
Сон айлар чошғун илһамын фәған этди гырыг саз тәк
Бу һичран бағчасындан рәнки солғун күл дәриб кетди.
Дейәр—элләр—Сәмәд Вурғун азадлығчын гәләм чалды
Бу дүняя чанындан чан, ганындан ган вериб кетди.
Гызыл байраглар алтында һәят сүрдү дөйүшләрдә
Вәтән уғрунда чан-башла бөйүк ишләр көрүб кетди.
Гәләм дүшдү әлиндән шаирим сөйлә нә дәрддир бу?
Буна дөзмәк чәтиндир чох, өлүмдән хейли сәртдир бу,
Вида вахты синәм дағлы, алыб гүввәт тәбиәтдән
Бир һейкәл гурмушам гәлбимдә достумчун мәһәббәтдән.
Синәмдә говр эдир дәрдим, көзүм ган-яшла долмушдур,
Отуз иллик үрәк достум, сәмими сирдашым кетди.
Тәәссүф мин тәәссүф ки, бу дәрдә тапмадыг дәрман
Һәятдан бир доюнча алмайыб кам һәмяшым кетди.
Дилим кәлмир дейим—өлдү, өлүм ондан узагдыр чох
Шеир мүлкиндә чан гоймуш, сынанмыш нәггашым кетди.
Мәнә гой күлмәсин һеч кәс, мүбариз шаир олсам да
Дилимдән гәм ягыр, чүнки янымдан гардашым кетди.
Өзү һичрана дүшмүшкән мәни һичранла тәк гойду
Бөйүк бир коммунист достум, һәгиги йолдашым кетди!

Сүлейман РҮСТӘМ.